

HÍR HARANG

A MAGYARTANÁROK EGYESÜLETE HÍRLEVELE

XIV. évfolyam

2014. május

Beszámoló a 2013-as év tevékenységéről

Kiadja: a ME Választmánya

Szerkeszti: Tamás Ferenc

A szám létrehozásában közreműködött

Arató László, Fenyő D. György, Poros Júlia

<http://magyartanarok.fw.hu> e-mail: magyartanarok@gmail.com

KRÓNIKA

- **Gender és hagyomány – férfi írók nőképe és női írók az irodalomoktatásban**
(a Trauma és Gender Kutatócsoporttal közösen) 2012. november 17., Kossuth Klub

Úgy tűnik, hogy a magyarországi irodalomtanítás szinte kizárólag férfiak által írt, férfiakról vagy fiúkról szóló művekkel foglalkozik. A helyzet érdekessége, hogy a magyartanárok közötti férfi-nő arány nagyjából a fordítottja annak, amit a tananyagban szereplő művek szerzői és főhősei között tapasztalunk. A konferenciának mégsem az volt a tanulsága, hogy esélytelen ilyen tanterv alapján a gender-szemlélet frissítő hatását kamatoztatni az irodalomtanításban. Bár, ahogy Arató László, a Magyartanárok Egyesületének elnöke kiemelte, a kánonrevízióhoz egy kevésbé szerzőcentrikus és sokkal szellősebb tantervre lenne szükség, az egyik délutáni szemináriumon több példát is láthattunk arra, hogy a legklasszikusabb szerzők műveinek tanításakor is nagyon termékeny értelmezési szempontokat nyújthat a gender-szemlélet.

Az első előadó, *Zsadányi Edit* a feminista kritika rövid történetéről, valamint fontosabb elméleti és poétikai kérdéseiről beszélt. Menyhért Anna *Rejtőző hagyomány – 20. századi magyar női irodalom* címmel tartott előadást. A saját korában a legtöbb tehetséges író- és költőnő közismert személyiség volt. Az tehát a fő kérdés, hogy miért feledkeztünk el róluk? Miért felejt el a magyar irodalmi hagyomány a nőket? S mit kellene tenni annak érdekében, hogy ez a rossz tradíció megszakadjon?

Vaderna Gábor előadásában a 19. századi magyar irodalom néhány klasszikus művével kapcsolatban beszélt a gender-szemléletű újraolvasás lehetőségeiről.

A konferencia második részének első előadásában *Kapus Erika* Bethlen Kata alakjáról beszélt: az anyai ösztön fogalma felől közelítette meg a 18. századi puritán írónő életművét. Azt találta, hogy Bethlen Kata úgy ír gyermekéről, ahogy azok a nők, akik erőszak következtében estek teherbe.

A konferencia legderűsebb pillanatait *Marczali Ferenc* Jókai *Az arany ember* című regényéről szóló előadásának köszönhattuk. Arra kereste a választ, hogyan működik ebben a regényben a szexuális kettős mérce ideológiája: tudniillik hogy a monogámiában a férfiak hűtlensége más elbírálás alá esik, mint a nőké. Az elemzés során azt mutatta meg az előadó, hogy egy

patriarchális ideológia működik ebben az egyébként nagyon jó regényben, persze úgy, hogy hatni tudjon: észrevétlenül.

A konferenciának ezt a részét Kiss Noémi zárta az egyik legnépszerűbb magyar írónőről, Szabó Magdáról szóló előadásával, amelyben arra az ellentmondásra hívta fel a figyelmünket, hogy bár Szabó Magda saját bevallása szerint utálta a feminizmust, regényei mégis jellemzően női sorsokat ábrázolnak.

Délután három szeminárium közül választhattak a konferencia résztvevői. Hudáky Rita Tóth Krisztina *Pixehének* magyarórai feldolgozásához adott szempontokat. Horváth Beáta szemináriumának résztvevői a médiafelületen megjelenő nőalakokról és női ikonokról beszéltek. Balogh Eszter és Schiller Mariann *Férfi a tanteremben, nő a tanteremben* című foglalkozásán öt ismert 20. századi magyar szerelmes verset vizsgálhattak a résztvevők.

Részletes beszámoló – Poros Júlia cikke:

<http://www.nyest.hu/hirek/ferfi-a-tantervben-no-a-tanteremben>

- **Ködlovagok – virtuális kiállítás az oktatásban**

A Petőfi Irodalmi Múzeum és a Magyar tanárok Egyesülete közös szakmai - módszertani délelőtti, PIM, 2013. január 19.

Több éve tart szakmai együttműködésünk a Petőfi Irodalmi Múzeummal. Ennek keretében került sor erre a múzeumi programra. A PIM *Ködlovagok* című, két évvel korábbi kiállítása a 19. század végének elveszett nemzedékét, a századvég hangulatát, a magyar szecesszió és szimbolizmus korát volt hivatott életre kelteni, s a kiállítás anyagának DVD-kiadása volt az apropója a szakmai délelőttnek.

Először irodalom- és művészettörténeti előadások hangzottak el a századfordulóról. Gellér Katalin az irodalom és képzőművészet századfordulós találkozásáról beszélt (előadásának címe: *Ködlovagok, maszkok, fantázia-lények* volt). Cséve Anna irodalomtörténész, muzeológus, a kiállítás főrendezője *Lirizálódás az irodalomban és a képzőművészetben* címmel a kor irodalmáról beszélt. A program második részében módszertani foglalkozások következtek. Kómár Éva, a PIM munkatársa mutatta be a kiállítás anyagából készült DVD-t, illetve a DVD-n szereplő virtuális kiállítást. Gyeskó Ágnes tanár pedig arról beszélt, hogy ezt az anyagot hogyan lehet az iskolai gyakorlatban, a tanításban felhasználni.

<http://www.pim.hu/object.9decaa56-cb9f-4e21-b6c8-a384205ef18c.ivy>

<http://www.pim.hu/object.b0720342-238e-47f1-a8a5-26bc94ecd9c1.ivy>

- **Digitális nemzedék konferencia, 2013. március 2.**

ELTE PPK, 1075 Budapest, Kazinczy u. 23-27.

Egyesületünk egyike volt a konferenciát szervező négy intézménynek (ELTE PPK, Educatio, Osztályfőnökök Egyesülete, Magyar tanárok Egyesülete). Két szekciót szerveztünk és vezettünk, egyet a magyartanításról, egyet a médiaoktatásról.

A **Magyartanítás a digitális korban** című szekcióban hat előadásra került sor. Először Káldos János, az OSZK munkatársa beszélt az ELDORADO programról, felvázolva a magyar könyvtári rendszer új lehetőségeit. Veszelszki Ágnes nyelvész Digilektus és netszótár címmel tartott előadást nemrég megjelent könyve alapján a net-nyelv új jelentéseiről. Kruzslicz Tamás fiatal nyelvész kutató a digitális kommunikációnak a középiskolások nyelvhasználatára gyakorolt hatásáról beszélt. Fűzfa Balázs irodalomtörténész, tankönyvszerző *Fél évezred Gutenberg kényszerzubbonyában* címmel a jövő irodalomtanításáról mondta el gondolatait. Gergelyi Katalin tanárnő a projekt módszer és a digitális nemzedék összekapcsolásáról tartott remek előadást. Csobánka Zsuzsa író, magyartanár pedig *Csikk, avagy ami a Semmi után van* címmel bemutatta nagy érdeklődést kiváltó projektjét a Csikk című ifjúsági regényről. A szekció munkáját Fenyő D. György vezette.

A másik olyan szekció, amelyet egyesületünk szervezett, a **Médiatanítás a digitális korban** címet viselte, a szekció vezetője Horváth Beáta volt. Két műhelymunkán vehettek részt az érdeklődők. Először Nagy Krisztina jogász tartott műhelyfoglalkozást *Médiaélmény, médiavalóság, médiahasználat* címmel a 6-10 éves korosztály médiaoktatásának lehetőségeiről. A második műhelyfoglalkozást Horváth Beáta média- és magyartanár tartotta. Ő a 12-18 éves korosztály médiafogyasztási stratégiáinak alkalmazásáról beszélt a tanórákon. Foglalkozásának címe *Médiatér és/vagy oktatási tér* volt.

További információk, beszámolók:

<http://meetoff.eu/jegyzet/digitalis-nemzedek-2013/>

Képek:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.514346018604605.1073741826.161636190542258&type=3>

- **Mai magyar dráma, mai magyar színház**, 2013. április 13., Kossuth Klub

Először Csáki Judit *Hősünk kora – a mai magyar színházról* című előadását hallgattuk meg, amely a mai magyar színház irányzatairól szólt rengeteg példával és ajánlással. Ezután az előadó vezetésével izgalmas beszélgetés következett Máté Gábor, Mohácsi János, Vidovszky György részvételével saját rendezői felfogásukról, szöveghez való viszonyukról, munkamódszerükről. Az ebédszünet után 12.30-tól 14 óráig három újabb előadás és egy másik kerekasztal-beszélgetés következett. Radnóti Zsuzsa *Kortárs magyar dráma, kortárs előadászövegek* címmel arról beszélt, hogy míg eddig – egy évszázadon keresztül, de különösen a hatvanas években – a magyar színház lépéshátrányban volt a drámairodalommal szemben, ma a színházi törekvések korszerűek és világszínvonalúak, míg drámairodalmunk minden értékes alkotás ellenére nem tölt be annyira kezdeményező szerepet. Radnóti Zsuzsa Csáki Judithoz hasonlóan hangsúlyozta, hogy ma a legizgalmasabb színházi kezdeményezésekben igen gyakran nem egy írott drámából, hanem kifejezetten az előadáshoz készült, gyakran az előadásokon formálódó szövegből indulnak ki a rendezők. Az előadó e téziseinek megfogalmazása mellett nagy ívű áttekintést adott a magyar drámairodalomról Spiró Györgytől Székely Csabáig. Ezután került sor arra a Tarján Tamás által moderált beszélgetésre, amelyben Spiró György, Tasnádi István, Térey János beszélgettek saját műveikről, illetve néhol egymáséiról, valamint saját darabjaik színpadi előadásaihoz való viszonyukról.

Délután 14.30-tól 16 óráig egymással párhuzamosan zajló tanári műhelyszemináriumokra került sor, melyeken kortárs magyar drámák és színelőadások magyarórán való feldolgozásáról volt szó. Forgács Róbert szemináriumán Egressy Zoltán: *Portugál* című darabjával és annak Katona József színházbéli előadásával, Fenyő D. György Spiró György *Az imposztor* című drámájával és annak Katona József Színház-i előadásával foglalkoztak, míg Arató László Térey János Két esküvői jelenet a *Nibelung-lakópark* és a *Jeremiás avagy Isten hidege* című drámáiról címmel tartotta szemináriumát, amelyen Mundruczó Kornél, illetve Valló Péter rendezéséből láttak részleteket a résztvevők.

Mohácsi János, Máté Gábor, Vidovszky György

Képek:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.514346018604605.1073741826.161636190542258&type=3>

- **Rongyszőnyegek, szimfóniák, mítoszok** – Születésnap konferencia Weöres Sándorról, 2013. november 9., Kossuth Klub
A konferencia első részében Radnóti Sándor esztéta a *Harmadik* és a *Negyedik szimfónia* címmel tartott érdekes, gazdag, személyes hangvételű előadást, majd Harmath Artemisz Weöres-kutató a költő mítoszi verseiről és Margócsy István irodalomtörténész a *Psyché*ről adott elő, újszerű, termékeny megközelítési módokat mutatva be.
A konferencia második részében először Weöres drámáiról volt szó. Az első előadó, Spiró György a *Kétféjű fenevad* című darabról beszélt, kimutatva Weöres színművének az Erzsébet-kori színjátszáshoz fűződő szoros kapcsolatát. Szilágyi Márton irodalomtörténész *A holdbeli csónakos* című drámát elemezte, többféle dráma- és színháztörténeti kontextusban. A második rész utolsó előadója Halász Péter zenetörténész volt. Előadásának kérdésfelvetése az volt, hogy mit köszönhet az elmúlt nyolcvan év magyar zenéje Weöresnek.
Az előadások után három szeminárium közül választhattak a résztvevők: Dobszay Ambrus *Gyerekkversek elemzése*, Stribik Ferenc *Játékok és kreatív-produktív feladatok*, Tamás Ferenc pedig *Weöres Sándor próteuszi alkata, sokfélesége, zeneisége és világképe* címmel tartott foglalkozást.
A konferencia záróeseménye a Petőfi Irodalmi Múzeum Weöres-kiállításának megtekintése volt. A kiállításon a sokféle interaktív feladat és érdekesség megismerése során több mint száz Weöres-verssel találkozhattunk, és betekinthettünk Weöres utazásairól írt leveleibe, úti élményeihez kapcsolódó verseibe is.

Részletes beszámoló – Poros Júlia cikke:

<http://www.nyest.hu/hirek/az-uresseg-ontozi-szelet>

Képek:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.514346018604605.1073741826.161636190542258&type=3>

- **Nyári módszertani tábor**, Szabadka, 2013. július 1-5.
Hogyan kezdünk hozzá? című nyári módszertani táborunk irodalmi foglalkozásai három téma, három Szabadkához kötődő szerző művei köré szerveződtek. Tolnai Ottó munkásságáról Arató László vezetett foglalkozásokat, Csáth Géza műveiről Fenyő D. György, Kosztolányi Dezső *Aranysárkány* című regényéről Tamás Ferenc vezetett foglalkozásokat. A szokásosnál is gazdagabb programban lehetett része a mintegy 30 lelkes táborozónak. Első este Simon Márton slam-költő mutatkozott be (a beszélgetést Horváth Zsuzsanna vezette). Második nap Horváth Beáta tartott média-foglalkozást a nyugatos költőkről készült korabeli filmfelvételek kapcsán, majd körbejártuk a szecessziós emlékekben gazdag várost, este pedig *A visszatérés* című orosz filmet néztük és beszélgettünk meg (2003, r. Andrei Zvyagintsev). A városházán belebotlottunk Kálmán Imre szabadkai csellóművészbe, aki a koncertjére próbált – és a kedvünkért is játszott egy kicsit. A harmadik nap színházban voltunk – Béres Márta *One Girl Show* című színpadi produkcióját néztük meg a Kosztolányi Dezső színházban (rendező: Urbán András). A negyedik nap Palicsra kirándultunk, majd este izgalmas kerekasztal-beszélgetés volt Tolnai Ottóval. A testmozgásra vágyó magyartanárok reggeli úszás és jóga között választhattak.

A nagy sikerű pozsonyi és nagyváradi tábor után a szabadkai volt a harmadik a határon kívüli helyszínen rendezett táboraink közül.

A táborot Székelyné Nagy Zsuzsa irányította, a szervezésben és lebonyolításban közreműködött Horváth Beáta és Beöthy Zsófia.

Film: A visszatérés

http://www.port.hu/a_visszateres_vozvraschenie/pls/w/films.film_page?i_film_id=61780

Színház: Béres Márta *One Girl Show*

<http://www.kosztolanyi.org/Eloadasok/0/157>

https://www.youtube.com/watch?v=L6yi_s05VU

Muzsika: Kálmán Imre csellóművész

<http://www.youtube.com/watch?v=UMTgcXRtnRQ>

Képek a táborról:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.567080829997790.1073741833.161636190542258&type=3>

HÍREK

- **Együttműködés az Aegon Biztosítóval**

2013 tavaszán indult együttműködésünk az Aegon Biztosítóval. Ennek keretében jöttek létre azok az ingyenesen letölthető tananyagcsomagok, amelyek az eddigi nyolc Aegon-díjas szerző munkáinak feldolgozását tartalmazzák. A kortárs irodalom népszerűsítésének ez a formája szervesen illeszkedik eddigi törekvéseinkhez, nyári táborainkhoz és konferenciáinkhoz. A 2014-es év díjazott regényéhez (Kun Árpád: *Boldog észak*) és két, a tavalyi a tízes listáról közönségszavazással kiválasztott könyvhöz is az egyesület készít tancsomagokat („órávázlatokat”). Az Aegon nyári táborunkat és Weöres-konferenciánkat is támogatta. Gyümölcsöző együttműködésünkért a Magyar tanárok Egyesülete a projekt kategóriában Summa Artium-díjban részesült.

<http://www.aegondij.hu/>

<http://www.summa-artium.hu/article/article.php/6/127>

- 2013-ban is működtettük havi egy alkalommal a **Fiatalkorú magyar tanárok klubját** a kezdő vagy néhány év óta pályán lévő kollégák részére Fenyő D. György vezetésével a Kossuth Klubban. A klub résztvevői probléma-megbeszéléseket, közös műelemzéseket tartanak, technikákat és eljárásokat beszélnek meg.
- 2013 őszén negyedik évada kezdődött az **Irodalmi alkotások párbeszéde** című előadásorozatnak a TIT József Attila Szabadegyetemen a Kossuth Klubban. Előadó: Tamás Ferenc.
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.608074715898401.1073741835.161636190542258&type=3>
- Népszerű az Egyesület facebook oldala; 2013 végére az olvasók száma elérte az 5000-t.
<https://www.facebook.com/pages/Magyar%C3%A1rok-Egyes%C3%BClete/161636190542258>

SZAKMAPOLITIKAI-OKTATÁSPOLITIKAI TEVÉKENYSÉGÜNK

A 2013-as évet intenzív szakmapolitikai tevékenység jellemezte, ami elkerülhetetlen volt, hiszen a Köznevelési törvény számos intézkedése ebben az évben érte el az iskolát. Ebben a tanévben vezették be az új nemzeti alaptantervet és a kerettanterveket. 2012-13 telén aktívan kifejeztük szolidaritásunkat az egyetemi oktatói és hallgatói, illetve a középiskolai diákszervezetek tiltakozásaival. Alelnökünk, Tamás Ferenc egyik szónoka volt a diákok megmozdulásának. A NAT bírálata után kénytelenek voltunk a kerettanterveket is élesen bírálni, hiszen a kötelező kerettanterv elvi ellenzésén túl elfogadhatatlannak tartjuk azt, hogy az új kerettanterv például minimális teret biztosít az olvasóvá nevelés számára az általános iskolában, különösen a hetedik-nyolcadik osztályban, pedig ez a két évfolyam az országos kompetenciamérések eredményei szerint is perdöntő. A NAT olvastán ébredt más félelmeink is jogosnak bizonyultak: a kortárs irodalom 12-ben igen kis helyet kapott a kerettantervben. A korábbi évfolyamok kerettantervei is egy meglehetősen zárt és anyagmennyiségben túlsúlyos, a kompetenciafejlesztést, az olvasóvá nevelést inkább csak elvontan – saját műveltséganyagot, tananyagbeosztást leíró részükkel ellentmondásba kerülő módon – hangoztató irodalomtanítást kodifikálnak.

Többféle formában – a Történelemtanárok Egyletével és a PDSz-szel közösen tartott sajtótájékoztatón, interjúkban, tüntetéseken – tiltakoztunk a Nemzeti Pedagógus Kar létrehozatala, pontosabban a kötelező és automatikus tagság, beléptetés ellen, illetve az ellen, hogy a pályamodell keretében lezajlott fizetéskorrekciót összekapcsolták a kamarába való belépéssel. Ez a korporatív modellt bevezető szervezet kényelmes, engedelmes, felülről szervezett „tárgyalópartner” az oktatási kormányzat számára, és eljelentékteleníti, ellehetetleníti a kritikát is megfogalmazó szakmai civilszervezeteket és a szakszervezeteket.

Tiltakoztunk a 2013 őszi végrehajtott bérrendezés nivelláló, mindenkit visszaszoroló volta ellen is. Ez a tiltakozás folytatódott abban, hogy tiltakoztunk a pedagógus minősítési rendszer adott formája és különösen bevezetési módja ellen. A választmány több tagja részt vesz a portfóliót bojkottáló kezdeményezésben, amely méltánytalannak találja, hogy harminc éve pályán lévő, többféle minősítéssel és tanúsítvánnyal rendelkező tanároknak is mindent a startvonalnál kell kezdeniük. A portfólió kérdéséről Fenyő D. György, egyesületünk alelnöke fejtette ki részletesen véleményét egy, a Heti Válasz által szervezett vitában.

<http://hetivalasz.hu/itthon/pedagogusbojkott-hoffmann-szakertoje-mindenre-valaszol-73942>

Egyesületünk véleményét az oktatási kormányzat autonómiafelszámoló lépéseinek soráról legátfogóbban az Indexnek fejtette ki az egyesület elnöke:

<http://index.hu/belfold/2013/10/05/arato-laszlo-magyar-tanarok-egyesulete/>

Az oktatási rendszer és a diákok sokféleségét semmibe vevő tankönyvrendelet és a kötelezően ajánlott tankönyvlista ellen is tiltakoztunk rádióban, televízióban, újságokban.

<http://magyararancs.hu/belpol/az-ember-allamositasa-arato-laszlo-a-tankonyvbotranyrol-89676>

KÉRJÜK, ADÓJA 1 %-ÁVAL GONDOLJON RÁNK!

MAGYARTANÁROK EGYESÜLETE

Adószámunk: 18159752-1-42